

Jak psát?

Cílem líčení, tedy **subjektivně zabarveného popisu**, je vyjádřit pocity, vizuální vjemy a atmosféru při pozorování popisovaného jevu. Pisatel může při psaní tohoto slohového útvaru uplatnit svůj jedinečný autorský styl.

Znaky: silná subjektivita, neúplnost (nevyžaduje se výčet všech líčených jevů), nesystematičnost (nevyžaduje se striktní logický postup)

Slohový postup: popisný (v menší míře také vyprávěcí)

Kompozice: úvod: ■ seznámení s líčeným jevem
stat: ■ líčení pocitů, dojmů (i záporných), nálady, atmosféry
■ obvykle se postupuje od výrazných vjemů
závěr: ■ shrnutí, zhodnocení prožitku

Jazykové prostředky: ■ subjektivně zabarvená slova – zdobnělly, eufemismy, dysfemismy
■ hodnotící výrazy, přirovnání, obrazná pojmenování
■ složitější souvětí

Cvičná zadání

Let balonem

VÝCHOZÍ TEXT

Z výšky působí svět mile a pošetile, jako nějaká dětská hračka. Jako pouhý model světa. Neškodný a vzdálený. Vystoupat vzhůru je nádherné a velká vzdálenost od povrchu ve mně probouzí nečekané pocity, které jsou opravdu povznášející.

(rozhlas.cz, upraveno)

ZPRACOVÁNÍ: líčení pocitů a vjemů člověka, který letí poprvé balonem (funkce výchozího textu inspirativní)

Urbex – prohlídka zchátralé budovy

VÝCHOZÍ TEXT

Stačí prolézt rozbitým oknem bývalého sanatoria a ocitám se na terase, kde lehávaly nemocné děti. Terasa mi nabízí nostalgický pohled na úzké cestičky, po nichž v řadě za sebou chodili malí pacienti. Teď jsou zanesené vrstvou zeminy. Schody, které nikam nevedou, se krčí za keři.

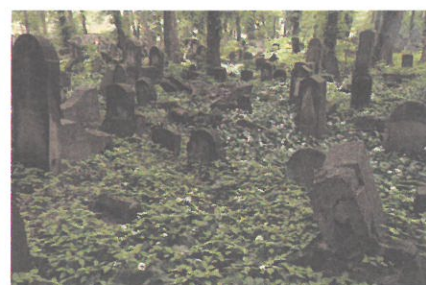
Propadnuté stropy, obrovské díry ve střeše, místa, kam mi průvodce nedoporučuje chodit. Každému, kdo byl uvnitř, je jasné, jaký osud tuto kdysi krásnou budovu čeká.

(urbex.cz, upraveno)

ZPRACOVÁNÍ: líčení zchátralé budovy (funkce výchozího textu inspirativní)

Na židovském hřbitově

VÝCHOZÍ OBRÁZEK

ZPRACOVÁNÍ: líčení židovského hřbitova (funkce výchozího obrázku inspirativní)

Ukázkové vypracování zadání

Podzim

VÝCHOZÍ TEXT

Obloha – šedobílá labuť
za teplem k moři odlétá
a v parku zametají slova,
která tu zbyla od léta.

Maličké rudé slunce
se loudá po břehu
jak mince, kterou zítra
už vezmou z oběhu.

(báseň Podzimní V. Hraběte, kráceno)

ZPRACOVÁNÍ: líčení podzimu (funkce výchozího textu inspirativní)

Ukázková práce – výborná práce

Obloha se zbarvila do šediva a dešťové kapky začali pomalu dopadat na zem. Listů na stromech je nádherně zbarveno. Začal podzim.

Na podzim se příroda parádí do všech možných barev. Především stromy se oblékají do barevných šatů z listů, které budou ovšem nosit jen chvíli, než nastane listopad a stromy setřesou své listy dolů. Listy různých tvarů a velikostí se ve žlutých, oranžových a červených tónech krásně lesknou v odpoledním slunci.

Pole jsou zoraná a slétají se sem ptáčky, kteří se mezi hroudami hlíny snaží najít žízlu nebo něco jiného k jídlu. Poté si někteří ptáci sedají na dráty elektrických vedení. Štěbetají, jako by volali své rodiny a kamarády, ať si pospíší, že je čas odletět za sluncem do teplých krajín. Veverky hbitě poskakují po stromech a sbírají si zásoby oříšků a jiných dobrot na zimu. Srnečky a jeleni chodí na lesní mýtiny, ohřát se na poslední teplé podzimní slunce.

Na loukách se prohánějí děti a pouští své papírové draky. Předhánějí se, čí drak vystoupá výše k nebesům. Obloha se najednou rozesmutní a zatáhne se. Šedivé těžké mraky se kolébají nad světem. Vítr fouká a ze stromů začíná tiše padat první list. Najednou je všude ticho. První dešťové kapky dopadají na zem. Spustí se veliký liják a skrz provazy deště nejde nikam dohlédnout. Lidé se schovávají pod deštníky a pospíchají domů. Když přestane pršet, je poznat, že se vzduch ochladil. Slunce už dnes nevystoupá na oblohu, začíná se schovávat za podzimem zbarvené stromy a pomalu zapadá. Kapky deště se na barevných listech stromů lesknou a třpítí.

Do západu slunce odlétají ptáci. Vzduchem se rozvoní listí a dešť.

3A nefunkční užití několika jednoduchých vět a jednodušších souvětí krátce za sebou

2B vhodně užitá obrazná vyjádření – metafora (provazy deště)

1A Žák se věnuje počasí typickému pro podzim.

1B V textu jednoznačně převažuje slohový postup popisný.

1A Vhodný úvod, žák navozuje melancholickou podzimní náladu.

2B hodnotící příslovce (nádherně)

3A správně vystavěné složitější souvětí

2B hodnotící příslovce (krásně)

1A Žák vystihuje hlavní rysy podzimu, barevnost přírody.

2B vhodně užitá expresivní slovo – zdobnělina (ptáčky)

2B vhodně užitá přirovnání (jako by volali své kamarády)

1B Žák vhodně využívá prvky slohového postupu vyprávěcího.

3A správně vystavěné složitější souvětí

2B vhodně užitá hodnotící příslovce (hbitě)

2B vhodně užitá expresivní slovo – zdobnělina (srnečky)

1A Žák výstižně shrnuje chování zvířat v podzimním období.

1B Žák vhodně využívá prvky slohového postupu vyprávěcího.

2B vhodně užitá obrazná vyjádření – personifikace (obloha se rozesmutní)

2B vhodně užitá obrazná vyjádření – personifikace (šedivé mraky se kolébají)

HODNOCENÍ PRÁCE

1A – 5 bodů, 1B – 5 bodů, 2A – 3 body, 2B – 5 bodů, 3A – 5 bodů, 3B – 4 body = celkem 27 bodů